

# **Fågelinventering av Linudden, Jungfruvassen och Örstignäs i Nyköpings kommun under år 2010**



**Fågelföreningen Tärnan  
Nyköping/Oxelösund  
Jan Gustafsson**



*Scharlakansröd vårskål, flertalet växtplatser inom Örstignässkogen.  
Foto Jan Gustafsson*

**Omslagsfoto, sid 1**  
Stenknäck.  
Foto Thomas Larsson

## Sammanfattning

Under år 2010 har det totala fågelbeståndet revirkarterats inom Linudden och Jungfruvassen, med närliggande områden, i Nyköpings kommun. Områdena är delvis Naturreservat och Natura 2000 områden.

Ytan som inventerats är på ca 145 ha, och innehåller flera olika naturbiotoper.

Inom det inventerade området har 87 arter konstaterats ha revir av vilka åtta är rödlistade, för några av dessa sträcker sig även reviret ut utanför det inventerade området, och en del arter har revirets huvudområde utanför det inventerade området och tangerar in i de inventerade ytorna.

Området har även en del andra arter som använder området som enbart födosöksområde under häckningstid eller rastande och passerar som sträckande. Det har då konstaterats ytterligare 45 arter.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att området har ett väldigt rikt fågelliv, orsakerna till detta är ju framförallt de olika naturtyperna som ingår och att dessa sköts för dess ändamål rätt. Området är också välbesökt av naturintresserade och skulle kunna göras ännu mer anpassat för besökande.



*Fiskgjuse.*

*Foto Thomas Larsson*

## Inledning

Fågelföreningen Tärnan Nyköping/Oxelösund har under år 2010 fått i uppdrag av Nyköpings kommun att utföra en fågelinventering inom Linudden och Jungfruvassen/Örstignäs. Uppdraget har utförts av Jan Gustafsson.

Syftet med inventeringen har varit att få underlag inom fågelbestånden. Nyköpings kommun kommer med hjälp av inventeringen att ta fram en skötselplan för att bättre bevara miljöer vid Jungfruvassen (Natura 2000-område) och Örstignäs (grön kil i kommunens översiktsplan).



informationstavlan vid Lunden.  
Foto Jan Gustafsson



## Vägbeskrivning

Om du utgår från södra avfarten på E4:an in mot Nyköping, kör då på skyltningen mot Oxelösund, och sedan därefter skyltningen mot Strandstuviken. Det är skyltat hela vägen fram till Strandstuvikens badplats. Vid det nybyggda bostadsområdet vid Örstig så fortsätter du rakt fram till Örstignäs gård. Nu när du ser denna gård snett fram åt höger så är det en trevägskorsning. Här kan du välja båda vägriktningarna. Om du fortsätter rakt fram och förbi gården så kommer du mot Linudden. Precis efter gården så finns det parkering på båda sidor om vägen för besökande till området (obs parkera inte på gårdens parkering, som också finns här). Om du parkerar här så kan du börja din vandring in i Lunden den del av området som är naturreservat. Stigen går igenom hela området och viker av mot Linudden, när man kommit till Linudden så kan man vandra vägen tillbaka till parkeringen. Om du vill så kan man även ta sig in och vidare mot öster på sörmlandsleden vid de två färister som finns. Tar man denna stig så kommer man fram till kantzonen av vattnet, eller om man så vill ända ner till de yttersta delarna av området och får fin utsikt över Örsbaken, här finns det även möjlighet till bad.

Vill man komma närmare badmöjligheterna och de sydöstra delarna av området så kan man innan gården Örstignäs svänga höger och följa denna smala och slingrande grusväg. Man åker förbi stugområdet, och strax innan de sista husen så går en väg in till vänster, ta den och åk fram till den stora parkeringen som finns här. Härifrån så kommer du närmare uddarna och de badplatser som finns i området. Du kan också vandra ner och förbi den bommade vägen ner mot sörmlandsleden, ta den sedan västerut eller österut beroende på vad du vill göra denna dag. Tar du vandringen västerut så kommer du snart fram till en grusväg som tar slut där du passerar. Här kan du gå ut mot beteshagen och vandra ut på strandängarna och studera växt- och fågellivet.

## Översiktskarta över inventeringsområdet

Det rödlinjade området har fågelinventerats.



## Inventeringsmetodik

Metoden för fågelinventeringen har varit revirkartering inom hela det inventerade området. Området har besökts vid 23 tillfällen, samt ytterligare 10 punktinsatser, under perioden mars - början av juli.

Uppgifter har även hämtats från Artportalen Svalan från andra rapporterande Tärnanmedlemmar.

Inventeringstillfällen har utförts vid olika tidpunkter på dygnet för att få bästa möjliga täckning av områdets olika fågelarter.

Rapportering har ägt rum inom ett syfte på Artportalen Svalan (Örstignäsinventeringen 2010).



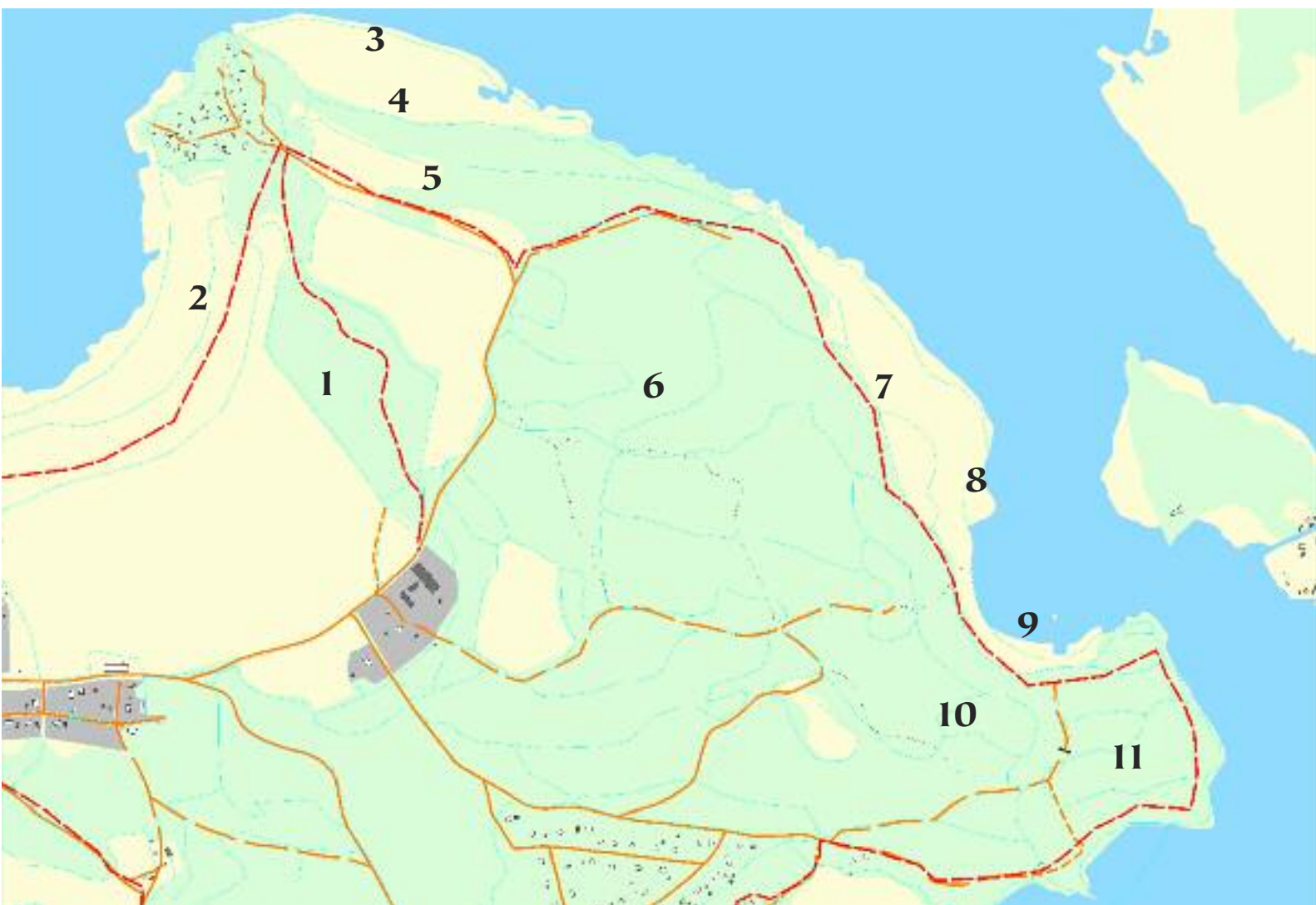
*Fasantupp.*

*Foto Thomas Larsson.*



## Områdespresentation

Områdets karaktär är väldigt blandad, det finns ett flertal olika naturbiotoper. Nedan redovisas de olika områdena så som de döpts till inom rapportering till Artportalen Svalan och vilken typ av biotop det är och hur den används.



1. Lunden
2. Linuddsmaden södra
3. Långvassen
4. Linuddsmaden norra
5. Linuddens beteshage
6. Örstignässkogen (totalt 5 delområden)
7. Jungfrumaden
8. Jungfruvassen
9. Salstenskroken
10. Näslandet
11. Näsudden



## 1. Lunden

Området är inkörporten för hela området, här finns det parkeringsplatser och informationstavla, denna plats är ett lövskogsdominerat område med rik markflora. Är ett av de mest besökta områdena inom hela Linuddsområdet, vilket väl syns med den väl markerat upptrampade stigen.



*En tidig vårdag så blommar vitsippan som en heltäckande matta i lunden.  
Foto Jan Gustafsson*

## 2. Linuddsmaden södra

Området är en strandäng som betas av nötkreatur, här finns en del intressanta örter som gynnas av betet. Sörmlandsleden går i dess utkant.



*Bilderna ovan visar den betade strandängen och en av dess växter, majvivan.  
Foto Jan Gustafsson*



### **3. Långvassen**

Detta är det mest sammanhängande vassområdet inom Linudden. Trots det så är den egentligen bara en smal bård mot sundet.

### **4. Linuddsmaden norra**

Ett välbetat parti mellan vassen och en smal alridå.

### **5. Linuddens beteshage**

Området betas av nötkreatur från tidig vår och här finns ett rikligt bestånd av smörboll (daldocka). Här finns också ett flertal mycket gamla björkar. Betesdjuren har tillgång till hela området utmed sjökanten ända ner till Salstenskroken.



*Smörboll och en del av de björkar som finns i beteshagen.  
Foto Jan Gustafsson*



## 6. Örstignässkogen

Det största sammanhängande området i den inventerade ytan. Här finns det ett flertal olika naturbiotoper. Tallskog med undervegetation av hassel, riktigt högstammig och gammal granskog, en del partier med rejält gammal lövskog, bla ett parti med ytterst gamla lindar. Ett område utmed sörmlandsleden med sumpskogskaraktär, framförallt lövdominans med tät undervegetation, är några av området olik pusselbitar.



*Granskogen.  
Foto Jan Gustafsson*



*Grönsångarens biotop, tät undervegetation, blandat med löv- och barrträd, samt gärna fuktig mark i anslutning.  
Foto Jan Gustafsson*





*De högstammiga lövträden i den sumpiga skogen, ett av stenknäckens reviområden.*

*Foto Jan Gustafsson*



## 7. Jungfrumaden

Här är betad mark, med fina kanter för rastande vadarfåglar.

## 8. Jungfruvassen

De små vasspartierna i detta område som gett hela området dess namn.



*De välbetade markerna med vassarna och de öppna ytorna mot vatten. Den gamla bryggan är en rest från tider då vattnet nådde högre upp, innanför den så finns det rester av någon typ av byggnad, bla finns det rester av gamla tvättgrytor.  
Foto Jan Gustafsson*

## 9. Salstenskroken

Här finns det numera en brygga med fritidsbåtar i viken, vass omger denna vik och här finns det en del sjöfåglar som häckar i vassarna. Karaktärsart för detta område är trastsångaren.

## 10. Näslandet

Området sydost om vägen som går ner till den gamla träbryggan och väst om den nya vägen till den nya bryggan. Ett område som är stark barrbevuxet, här finns ett område med något yngre tallskog med stort ljusintag. Även ett hyggesområde där ungskog håller på att växa upp finns här.



*Den luftiga tallskogen.  
Foto Jan Gustafsson*

## 11. Näsudden

Den yttre delen av hela området som sträcker sig mot Örsbaken, området även kallad Skansen. Här finns badstrand och gles tallskog, ett hyggesområde i de centrala partierna och tät granskog mot norr, som avslutas av askskog mot vassen. Hit går den grusväg som slingrar sig in mot sydost vid Örstignäs gård och förbi stugfritidsområdet. Parkering för badplatsen finns här.



*Den gamla havsörnen ser man ofta här ute, endera flygande eller sittandes i något träd utmed vattenlinjen spanande efter något ätbart.  
Foto Thomas Larsson*



## Artredovisning (säkerställda revir, inom området)

På följande sidor redovisas de arter som konstaterats ha säkerställda revir inom det inventerade området. **Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 87.** Åtta arter inom rödlistan har noterats, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parantesen.

I bilagan så redovisas samtliga arter med säkerställt revir på separat artkarta.

Revirplats är markerad med **0**

### Knölsvan

Finns utspridd utmed hela kustlinjen, **åtta revir finns**. Inga svanar har detta år gått till häckning under inventeringstiden. Orsaker till detta kan vara att den mycket långa och stränga vintern har gjort fåglarna nedsatta.



*Knölsvan.  
Foto Thomas Larsson*

### Grågås

Finns med **fyra revir** utmed Jungfrumaderna ner mot Salstenskroken. Osäkert hur resultatet utföll, risk för predation stor, räv och mink patrullerar området regelbundet.

### Kanadagås

Finns med **två revir**, ett revir vid Jungfrumaderna och ett i den sydöstra delen av Näsudden. På strandängarna kommer det sedan in fler par av arten med ungar från häckningar utanför inventeringsområdet.

## Snatterand

Finns med **ett revir**, båda reviren vid Jungfrumaderna. Arten skriker sent till häckning så utfallet är osäkert.

## Kricka

**Ett revir** i området vid Jungfruvassen.

## Gräsand

**Tre revir** vid Jungfruvassen.

## Knipa

Finns med **ett revir**, vid Jungfrumaderna. Häckar i någon holk eller ihållighet i träd i området innanför maderna.



*Kniphona med sina ungar.*  
*Foto Jonny Werdin.*

## Storskrake

**Två revir** utmed de östra delarna av inventeringsområdet, ett revir i Salstenskroken och ett revir på östra delen av Näsudden.

## **Järpe**

**Ett revir** i de sydöstra delarna av Örstignässkogen, i kanten mot Näslandet. En svårinventerad art, då parbildning sker redan på hösten i oktober - november, för att sedan under våren bara säkerställning av paret äger rum.

## **Fasan**

**En hane** i området, reviret utgörs av området kring Linudden och de beteshagar som finns i anslutning till udden.

## **Skäggdopping**

**Två säkerställda revir**, samt ytterligare en ensam fågel, i området kring Salstenskroken. Paren har ej gått till häckning vid inventeringens slut. Mink rör sig flitigt i vattnen runt deras häckningsvassar.

## **Duvhök**

**Ett revir**, inget bo har letats efter för att minimera störning.

## **Vattenrall**

**Två revir** i Långvassen. De andra vasspartierna inom inventeringsområdet är sannolikt för små för att hysa några häckningsrevir av arten.

## **Sothöna**

**Två revir** inne i Salstenskroken, tyvärr så plockade minken de vuxna fåglarna så häckning uteblev.

## **Trana**

**Ett par** håller till vid Linduddsmaden södra och vidare in mot maderna nedanför fd Örstigs gård.

## **Större strandpipare**

**Tre par** höll revir vid Jungfrumaderna under våren, alla tre paren försvann under den inledande häckningsproceduren.



## Tofsvipa

**Två revir** inom inventeringsområdet, ett av dessa vid Jungfrumaderna, där paret försvinner under häckningstiden. Det andra paret finns vid Linuddsmaderna södra och in på maderna nedanför åkermarken.



*Tofsvipa.*

*Foto Thomas Larsson*

## Enkelbeckasin

**Åtta revir** fördelade på de tre strandängspartierna, Jungfrumaden med tre, Linuddsmaden norra med fyra och en på Linuddsmaden södra.

## Morkulla

**Fem revir** där spelande hanar har gjorts. Fördelningen fyra revir är utmed vägen från gården Örtsignäs och sedan mot Jungfruvassen och ett ute på Näsudden.

## Rödbena

**Två revir** i inventeringsområdet, ett vid Jungfrumaderna där paret försvinner under häckningstiden. Det andra reviret är på Linuddsmaden södra och vidare på de närliggande andra strandmaderna. Här finns paret kvar hela perioden.

## Skogssnäppa

**Ett revir** i de nedre delarna av Jungfrumaderna och in i Näslandet där häckningen säkert var. Arten häckar ju bla i gamla trastbon, så någon häckning på maden är det ju inte.



*Skogssnäppa.*

*Foto Thomas Larsson*

## **Drillsnäppa (NT)**

**Två revir** funna, ett på Jungfrumaden och ett på sydöstra delen av Näsudden.

## **Fiskmås**

**Ett par** häckar på den stora stenen (Salstenen) i Salstenskroken.



*Fiskmås.  
Foto Thomas Larsson*

## **Skogsduva**

**Ett revir** i de centrala delarna av Örstignässkogen, samt ett misstänkt i närheten av den gamla grusgropen.

## **Ringduva**

**16 klara revir** och fyra misstänkta i inventeringsområdet. Reviren fördelade över hela området.



## Gök

**Två hanar** ropar över hela området, det verkar som en hane håller till vid Näslandet - Näsudden och den andra i närheten av Lunden.

## Sparvuggla

**Två revir** i inventeringsområdet, det ena i närheten av Lunden och det andra i anslutning till de södra delarna av Örstignässkogen - Näslandet och ner i stugområdet.



*Sparvuggla.  
Foto Thomas Larsson*

## Kattuggla

Hela **fem säkra revirhanar** i inventeringsområdet. Ett av de tätaste bestånden i hela Nyköpings kommun finns här, tre hanar hävdar revir i Lunden och i närheten av den. De öviga två finns öster om Örstignäs gård och ute på Näsudden. Ytterligare en hane har ropat under dagtid vid inventeringen i närheten av de norra delarna av Örstignässkogen mot kanten av Jungfrumaden. Här är det inte något säkert revir.

## Göktyta (NT)

**Två revir** i inventeringsområdet. Ett ute på Näsudden och ett i de centrala delarna av Linuddens beteshage.

## Gröngöling

**Ett revir** i anslutning till Lunden och området kring Örstignäs gård.

## Större hackspett

**Fem säkra revir** och ytterligare två områden där fåglar revirhävdade. De säkra reviren är fördelade på tre i och i anslutning till Lunden. De två övriga är i de norra och östra delarna av Örstignässkogen.



*Större hackspett.  
Foto Thomas Larsson*

## Mindre hackspett (NT)

**Tre säkra revir** i området och ytterligare ett område med observationer, utan att säkerhet i revir kunnat konstaterats. Ett revir i Lunden, ett i området mellan Lunden och Linudden samt det tredje i de östra delarna av Örstignässkogen. Inga lyckade häckningar konstaterade.

## Sånglärka (NT)

Ett revir finns och det på Linuddsmaden södra.

## Trädpiplärka

Minst **27 revir** inom inventeringsområdet. Reviren fördelade över i stort sett hela området, luckorna finns i de centrala delarna av Örstiognässkogen.

## Ängspiplärka

**Sex revir**, fördelade på två vid Linuddsmaden södra, ett på Linuddsmaden norra och de tre resterande på Jungfrumaderna.

## Sädesärla

**Nio reviområden**, och två misstänkta. Reviren fördelade utmed de norra och östra delarna av inventeringsområdet, samt två på Näsud-den.

## Gärdsmyg

**Åtta säkra revir** och ett misstänkt. Två av reviren i Lunden de övriga i de centrala och östra delarna av Örstiognässkogen.



*Gärdsmyg.  
Foto Thomas Larsson*



## Järnsparv

**Åtta revir** i inventeringsområdet, säkert finns det några till då dess sång lätt drunknar i den täta mer högljudda kör av andra arter i området. Reviren finns i de centrala och östra delarna av inventeringsområdet.

## Rödhake

Hela **30 säkra revir** och upp emot ytterligare 30 revir där inte säkerställt revir kunnat konstaterats. Fördelning är jämn över hela inventeringsområdet.

## Näktergal

**Ett revir** i de västra delarna av Linuddens beteshage.

## Buskskvätta

**Två revir** på Linuddsmaden södra.

## Koltrast

**22 säkra revir** och 5 misstänkta inom inventeringsområdet. Reviren är jämnt fördelade över hela den inventerade ytan.

## Björktrast

Endast **ett revir**, och det fanns i Linuddens beteshage.



## Taltrast

**21 säkra revir** och ytterligare indikationer på fyra revir. Fördelningen är väl spridd över hela inventeringsområdet.

## Rödvingetrast

Endast **två revir** noterade. Ett i Linuddens beteshage och det andra i det nordöstra hörnet av Örstignässkogen.

## Dubbeltrast

**Fyra revir** noterade. I de södra och östra delarna av Örstignässkogen samt ett registrerat på Näslandet.

## Sävsångare

**Ett revir** i Långvassen, i anslutning till den lilla lagunen.



## Rörsångare

18 revir i områdets vassar.

## Trastsångare (NT)

Ett revir i Salstenskrokens vass, för tredje året i rad.

## Härmsångare

Hela **tio revir**, fördelade främst vid Linduddens beteshage och i skogsridån vid Jungfrumaderna. Detta är en stor överraskning att det är så här många säkra revir.

## Ärtsångare

Endast **två revir** i det inventerade området. Ett i de östra delarna av Linuddens beteshage och ett ute på Näsudden.

## Törnsångare

Ett revir vid Linuddsmaden södra.



Törnsångare.  
Foto Thomas Larsson



## Trädgårdssångare

**15 revir**, fördelade på Lunden 3, Linuddens beteshage 4, skogen vid Jungfrumaden 4 och 4 på Näsudden.

## Svarthätta

**28 säkra revir** och ytterligare tre misstänkta revir. Revir finns överallt där det finns lövbestånd, saknas bara i de rena barrskogsområdena.

## Grönsångare

**20 revir** inom det inventerade området. Saknas bara där tät undervegetation saknas.

## Gransångare

**Två revir**, och ytterligare tre områden där säkert revir ej uppnåts. Ett av områdets överraskningsarter. Revir vid Linudden och i de centrala - östra delarna av Örstignässkogen.

## Lövsångare

Hela **49 säkra revir** och ytterligare 26 områden där säkerställt revir ej uppnåts. Fördelningen väl spridd över hela området. Saknas enbart där ren granskog finns.

## Kungsfågel

**15 säkra revir** och ytterligare sju områden där troligt revir funnits, men där de ej uppfyllt kraven för säkerställt revir noterats. Finns överallt i de barrskogsdominerade områdena. Arten kom igång sent med sin sång, fanns inte några fåglar kvar efter den stränga vintern, utan fick invänta nya insträckande fåglar.

## Grå flugsnappare

Endast **fyra revir**, utspritt i det inventerade området. Finns säkert fler men en svårinventerad art då dess sång försvinner i den massiva kören av andra arters fågelsång.

## Mindre flugsnappare (NT)

Överraskande art i området, **en 2K hane höll revir** i de norra delarna av Örstignässkogen och ut i Linuddens beteshage under en tid. Om den fick tag i någon hona är osäkert. Detta är det tredje året under den senaste femårsperioden som arten har hävdats revir i de norra och östra delarna av Örstignässkogen.



*Hanen av mindre flugsnappare som höll revir under år 2006 i området.  
Foto Thomas Larsson*

## **Svartvit flugsnappare**

**Nio revir** av arten, konkurrens av andra hålhäckande arter är stor i området.

## **Skäggmes**

**Två säkra revir** av arten, båda i Långvassen. ytterligare indikationer om ett revir i Långvassen finns, samt ett i vassen vid Salstenskroken.

## **Stjärtmes**

**Tre revir** och ett ej fullt konstaterat revir inom inventeringsområdet. Två revir i Lunden och ett i centrala delen av Örstignässkogen.

## **Entita**

**Åtta säkra revir** och ytterligare hela tolv troliga revir. Liksom de andra hålhäckande arterna så konkurreras om bohål. Flest revir i området mellan Näsudden och Näslandet.

## Talltita

Fem revir, alla i de östra delarna av inventeringsområdet.

## Tofsmes

Fyra säkra revir och ytterligare ett misstänkt revir. Reviren finns främst i Örstignässkogen, samt ett i gränsen mellan Näslandet och Näsudden.

## Svartmes

Åtta revir och ytterligare minst fem ej fullt säkerställda revir. De säkra reviren främst i de södra och östra delarna av Örstignässkogen samt på Näslandet - Näsudden.

## Blåmes

24 revir samt ytterligare 6 ej fullt ut säkerställda revir. Reviren väl spridda i inventeringsområdet.



*Blåmes.  
Foto Thomas Larsson*



## Talgoxe

**32 säkra revir** och ytterligare 16 ej fullt säkerställda revir. Väl spridd i inventeringsområdet, bla nio revir i Lunden. Saknas enbart de södra delarna av Örstignässkogen samt delar av Näslandet.

## Nötväcka

**Åtta revir** inom det inventerade området, och ytterligare 9 områden med ej säkerställt revir. Flest revir inom Lunden.

## Trädkrypare

**Sju revir** och ytterligare två platser där revir kan vara tänkbart. Lunden innehöll tre revir. Arten började sjunga sent, sannolikt för att det ej fanns några överlevande fåglar från den stränga vintern, utan man fick vänta in nya från vårsträckande individer.

## Törnskata

**Ett revir** i Linuddens beteshage, samt notering även vid Linuddsmaden södra.



*Törnskata, hane.  
Foto Thomas Larsson*

## Nötskrika

**Fyra revir** och notering på ytterligare tre områden som kan tyda på revir.

## Nötkråka (NT)

**Ett revir** i östra delarna av Örstignässkogen. Trevlig överraskning att det fanns något revir, området har under tidigare år haft revir av arten. Men under flertalet av de senaste åren ej noterats med revir.

## Kråka

**Ett revir** i Örstignässkogen.

## Korp

**Ett revir** i Örstignässkogen.

## Stare

**Sju revir**, främst i Lunden och de närliggande områdena.

## Bofink

Hela **70 revir** och ytterligare drygt 30 misstänkta revir. Den klart vanligast arten inom inventeringsområdet.

## Grönfink

En art som har haft det svårt de senaste åren pga sjukdom. **Sju revir** hittade och ytterligare indikationer på nio revir till får anses som en god siffra numera.

## Grönsiska

**22 revir** och ytterligare 10 ej säkerställda revir, av denna svårinventerade art, då den är väldigt rörlig vid sin sångperiod.

## Mindre korsnäbb

**Nio revir** och ytterligare sju områden där troligt revir har noterats av denna rörliga art under häckningstid.

## Större korsnäbb

**Tre revir** och ytterligare ett område med troligt revir av denna svårinventerade art. Finns i tallskogsdominerade områden.

## Rosenfink (vu)

**Fyra revir** av denna vackra fågel, väl spridd, men framförallt i de östra delarna av inventeringsområdet.

## Domherre

**Fyra revir** av denna art som är svår att få grepp om, är väldigt skygg och försiktig under häckningstiden.



## Stenknäck

Ett av områdets överraskningar, inte att den fanns utan av antalet revir inom inventeringsområdet. Hela **åtta säkra revir** och ytterligare två områden med troligt revir.

## Gulsparv

**Nio revir** och indikationer på ytterligare fem platser gör en bra siffra för arten.

## Sävparv

I vassarna hittades det **6 säkra revir** och ytterligare tre troliga revir. Vid Långvassen fanns det 4 säkra revir och ett troligt.



## **Artredovisning** (födosöksrevir, rastande, sträckande)

På följande sidor redovisas de arter som noterats ha födosöksrevir under häckningstid inom det inventerade området, samt arter som noterats som rastande eller sträckande. **Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 45.** Av dessa är 13 arter inom rödlistan, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parante- sen.

### **Sångsvan**

Rastande och sträckande.

### **Sädgås (NT)**

Rastande.

### **Bläsgås**

Ett ex rastade under en längre tid vid Linuddsmaderna södra och åkermarkerna nedanför Örstignäs gård tillsammans med framförallt grågäss.

### **Grågås x kanadagås**

Ett ex höll ihop med kanadagäss på Jungfrumaden i månadskiftet maj - juni.

### **Vitkindad gås**

Flertalet individer rastar i området under våren. Flera par kommer in med ungar för födosök på Jungfrumaderna.

### **Rödhalsad gås**

Ett ex rastade tillsammans med framförallt vitkindade gäss under våren vid Linuddsmaderna södra och åkermarkerna nedanför Örstignäs gård.

### **Bläsand**

Rastande

### **Brunand (NT)**

Rastande.

## **Vigg**

Två par höll till i Salstenskroken under tiden innan arten gick till ruvning.

## **Bergand (VU)**

Rastande.

## **Ejder (NT)**

Rastande.

## **Salskrake (NT)**

Rastande.

## **Storskarv**

Rastande.



*Storskarv.  
Foto Thomas Larsson*

## Gråhäger

Rastande.

## Havsörn (NT)

Flertalet ex födosöker inom området.

## Brun kärrhök

Ses födosökande över områdets vassar och mader.



## Sparvhök

En hona av arten ses jaga i området under häckningstiden.

## Ormvråk

Ses födosöka över området.



## **Fiskgjuse**

Födosöker inom området.

## **Lärkfalk**

Födosöker inom området.

## **Strandskata**

Rastande.

## **Dvärgbeckasin**

Ett ex stöttes på Linuddsmaden norra under våren.

## **Gluttsnäppa**

Rastande.

## **Skrattmås**

Rastande.

## **Gråtrut (NT)**

Rastande.

## **Havstrut**

Ett par markerade revir i Salstenskroken i början av säsongen, men ingen häckning påbörjades.

## **Skräntärna (VU)**

Födosökande.

## **Silvertärna**

Födosökande.

## **Fisktärna**

Rastande.

## **Hornuggla**

En jagande och en ropande fågel under våren vid ett tillfälle, men inget mer som tyder på någon häckning.

## **Tornseglare (NT)**

Födosöker.

## **Spillkråka**

Några noteringar, men inget som tyder på något revir inom det inventerade området.

## **Backsvala (NT)**

Sträckande.

## **Ladusvala**

Födosökande.

## **Hussvala**

Födosökande.

## **Gulärta**

Ett par indikerade revir på Jungfrumaden, men försvann innan häckning påbörjades. Par finns nedanför fd Örstigs gård och på de moderna, befinner sig ibland inne på det inventerade området Linuddsmaden södra.

## **Rödstjärt**

Inget revir alls inom området, den stora negativa överraskningen, observation av en fågel vid ett tillfälle inom Linuddens beteshage. Troligtvis kan häckning förekomma vid något av de områden som ligger tätt utanför inventeringsområdet.

## **Stenskvätta**

Noterad på Linuddsmaden södra. Sannolikt revir nedanför fd Örstigs gård.

## **Ringtrast**

En ad hane rastade på Linuddsmaden södra.

## **Skata**

Noterad, kommer från Linudden.

## **Kaja**

Födosöker.

## **Råka**

Sträckande.

## **Gulhämling (vu)**

Födosökande och sjungande adult hane vid hästhagen vid Lunden vid ett par tillfällen. Ensam fågel eller möjligt att revir kan finnas närmare Strandstuviken.



## **Steglits**

Spridda noteringar, men inga revir. Finns sannolikt strax utanför inventeringsområdet.

## **Hämpling (vu)**

Spridda noteringar, men inga revir. Finns sannolikt strax utanför inventeringsområdet.

## **Ortolansparv (vu)**

En rastande fågel på Linuddsmaden södra.



## Förslag till naturvårdsåtgärder

Nedan kommer några förslag till åtgärder inom och i utkanterna av det inventerade området. Dessa synpunkter är endast från inventeringen.

### **1. Området utökas med stor del av maderna nedanför fd Örstigs gård, samt åkermarkerna nedanför Örstignäs gård.**

Varför? Om området utökas med maderna så får man en mer konsekvent bedömning av madmarkerna, samt att man då skapar utrymme för flera fågelarter.

### **2. Framställande av permanent gåsbetningsområde nedanför Örstignäs gård på den i dag odlade marken.**

Varför? Om man anlägger stora gräsytor/sås med gröda som attraherar gässen som klipps så kan man på sikt till viss del styra över de betande gässen från områdena kring den inre delen av Stadsfjärden. Man måste då givetvis låta gässen vara ostörda på dessa nyanlagda områden och störa dem kontinuerligt där man inte vill ha dem. Redan nu så finns det en del gäss som utnyttjar området.

### **3. Friställning av vissa lövpartier från gran/tall.**

Varför? Inom området finns ett parti med väldigt gamla lindar, bla en lind med brösthöjdsomkrets på ca 480 cm. Här håller granar på att växa in och kommer på sikt att ta död på dessa kulturarv. Vissa områden där man tidigare gjort uttag av skog bör gallras från inväxande barrträd.

### **4. Borttagande av smågranar inom tallskog.**

Varför? Inom ett parti gles tallskog på Näslandet håller en hel del smågranar att växa till sig, för att få behålla områdets rika och växlande naturtyper så bör dessa tas bort. På sikt även gallra bland tallarna för att få ha kvar den luftiga känslan.

### **5. Hålla efter vildsvinstammen.**

Varför? Om man vill behålla den rika och intressanta miljön inom området så får inte grisbesättningen bli för stor, då de bökar upp alldeles för mycket av markvegetationen. Har man då anlagt nya gräsytor så kan risk vara att grisarna bökar dessa. Delar av Jungfrumaderna är också områden som redan nu har grisbökats på en del större ytor.

# **Förslag på några olika tillgänglighets befrämjandet åtgärder inom det inventerade området.**

Nedan kommer några förslag till åtgärder inom det inventerade området. Dessa synpunkter är endast från inventeraren.

## **1. Mer/ny parkering.**

Varför? En ordninggjord parkeringsyta behövs innan den första färristen, så att vandrare/besökare lätt kan ta sig vidare på sörmlandsleden i riktning mot Näsudden.

## **2. Nya spänger.**

Varför? Flera partier utmed sörmlandsleden i riktning mot Näsudden är sankta och här beövs det spänger för att göra vandringsleden attraktivare. Även vid Lunden´s nordvästra del, där stigen leder mot själva Linudden behövs spänger.

## **3. Nya vandringsleder.**

Varför? Om man skapar en rundslinga med start vid färristen och använder sörmlandsleden österut tills man kommer till den gamla brukningsvägen. Följ sedan vägen uppåt till trevägskorset och sedan tillbaka på ridstigen tills man kommer till vägen mot Linudden. Detta skulle kunna göra att området används mer och att fler kan använda det utan att behöva gå fram och tillbaka på samma led.

Att anlägga ett stickspår ut till Jungfrumadernas centrala del, detta för att göra detta område mer publikt.

## **4. Anlägga en plattform.**

Varför? I förlängningen av den nya stickspårsleden ut på Jungfrumaden anlägger man en låg plattform, i gränsen mellan den något högra markytan och maden. Detta gör att området blir mer lättillgängligt att studera, och att man kanaliserar besöken till områden som är ej så störningskänsliga.

## **5. Placera ut rastsoffor och gör nya/ fler ingångar till områdets beteshagar.**

Varför? Inom Lunden´s naturreservat och den promenadstig som löper genom området så placeras ett par rastsoffor ut. Området besöks av många äldre som kan ha/har det svårt med rörlighet mm. Vid utplacering av rastsoffor så skapar man bättre förutsättningar för alla att besöka området, eller att man kan i lugn och ro sätta sig och njuta av den blommande prakten och fågelsången i området.

Istället för eller med komplement av några fler färister eller >/Z ingångar så kan man ta bort de i dag för äldre och andra icke så rörliga personer de idag så svårpasserade stättorna.

## **6. Fler informationstavlor.**

Varför? Området behöver nya korrekta informationstavlor samt nya informationstavlor utplacerade på fler platser.

Platser där man förslagsvis skall sätta upp (ersätta)/nya tavlor är:

Vid alla iordningsställda parkeringsplatser.

Vid ingångar till beteshagen.

Vid den nya plattformen.





## Tack till

Ett stort tack till alla Tärnanmedlemmar och andra som bidragit med muntliga rapporter/och inskrivande uppgifter i Artportalen Svalan. Utan dessa hade aldrig denna inventering blivit så komplett.

Ett stort tack till Jan Sjöstedt för hjälp med båtfärd så områdets vassar kunde besökas på ett smidigt sätt.

Även ett stort tack till Thomas Larsson och Jonny Werdin för bidrag med fågelbilder till denna sammanställning.



*Trana.  
Foto Thomas Larsson*

## Bilaga 1.

På följande sidor presenteras artkartor för de arter som har säkert ställt revir inom inventeringsområdet. Revirets placering är utmärkt med **0**.



*Grågås med familj, så kunde det sett ut om häckningen lyckades.  
Foto Thomas Larsson*

## Knölsvan



Figur 1. Knölsvan 8 revir.

## Grågås



Figur 2. Grågås 4 revir.

## Kanadagås



Figur 3. Kanadagås 2 revir.

## Snatterand



Figur 4. Snatterand 2 revir.



## Kricka



Figur 5. Kricka 1 revir.

## Gräsand



Figur 6. Gräsand 3 revir.

## Knipa



Figur 7. Knipa 1 revir.

## Storskrake



Figur 8. Storskrake 2 revir.

## Järpe



Figur 9. Järpe 1 revir.

## Fasan



Figur 10. Fasan 1 revir.



## Skäggdopping



Figur 11. Skäggdopping 2 revir.

## Duvhök



Figur 12. Duvhök 1 revir.



## Vattenrall



Figur 13. Vattenrall 2 revir.

## Sothöna



Figur 14. Sothöna 2 revir.

## Trana



Figur 15. Trana 1 revir.

## Större strandpipare



Figur 16. Större strandpipare 3 revir.

## Tofsvipa



Figur 17. Tofsvipa 2 revir.

## Enkelbeckasin



Figur 18. Enkelbeckasin 8 revir.



## Morkulla



Figur 19. Morkulla 5 revir.

## Rödbena



Figur 20. Rödbena 2 revir.



## Skogssnäppa



Figur 21. Skogssnäppa 1 revir.

## Drillsnäppa (NT)



Figur 22. Drillsnäppa 2 revir.

## Fiskmås



Figur 23. Fiskmås 1 revir.

## Skogsduva



Figur 24. Skogsduva 1 revir.

## Ringduva



Figur 25. Ringduva 16 revir.

## Gök



Figur 26. Gök 2 revir.



## Sparvuggla



Figur 27. Sparvuggla 2 revir.

## Kattuggla



Figur 28. Kattuggla 5 revir.



## Göktyta (NT)



Figur 29. Göktyta 2 revir.

## Gröngöling



Figur 30. Gröngöling 1 revir.

## Större hackspett



Figur 31. Större hackspett 5 revir.

## Mindre hackspett (NT)



Figur 32. Mindre hackspett 3 revir.

## Sånglärka (NT)



Figur 33. Sånglärka 1 revir.

## Trädpiplärka



Figur 34. Trädpiplärka 27 revir.



## Ängspiplärka



Figur 35. Ängspiplärka 6 revir.

## Sädesärla



Figur 36. Sädesärla 9 revir.

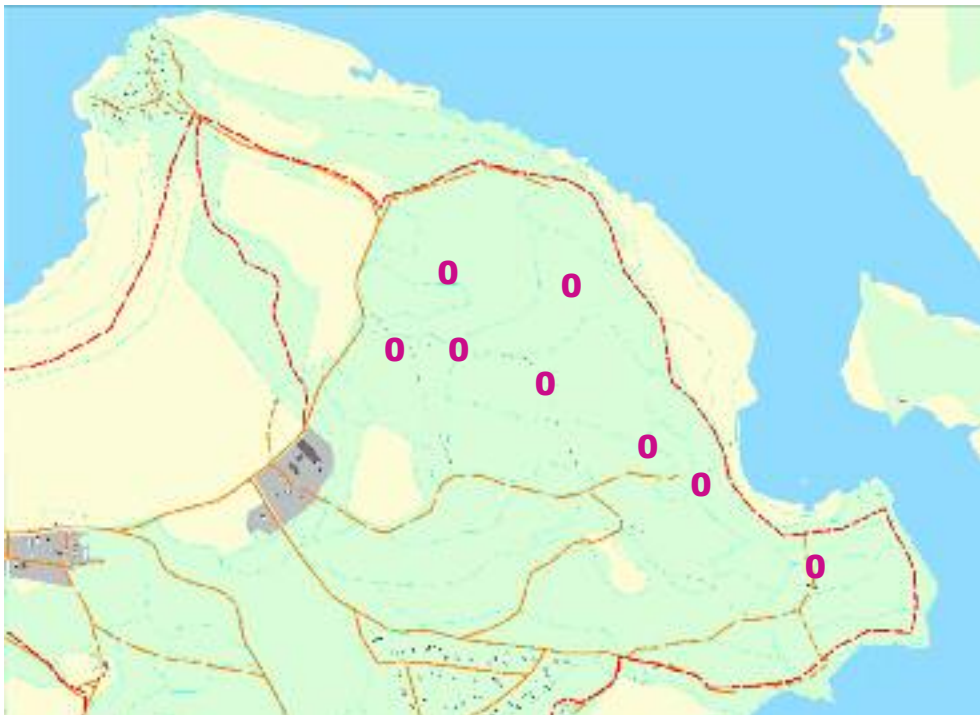


## Gärdsmyg



Figur 37. Gärdsmyg 8 revir.

## Järnsparv



Figur 38. Järnsparv 8 revir.

## Rödhake



Figur 39. Rödhake 30 revir.

## Näktergal



Figur 40. Näktergal 1 revir.

## Buskskvätta



Figur 41. Buskskvätta 2 revir.

## Koltrast



Figur 42. Koltrast 22 revir.



## Björktrast



Figur 43. Björktrast 1 revir.

## Taltrast



Figur 44. Taltrast 21 revir.



## Rödvingetrast



Figur 45. Rödvingetrast 2 revir.

## Dubbeltrast



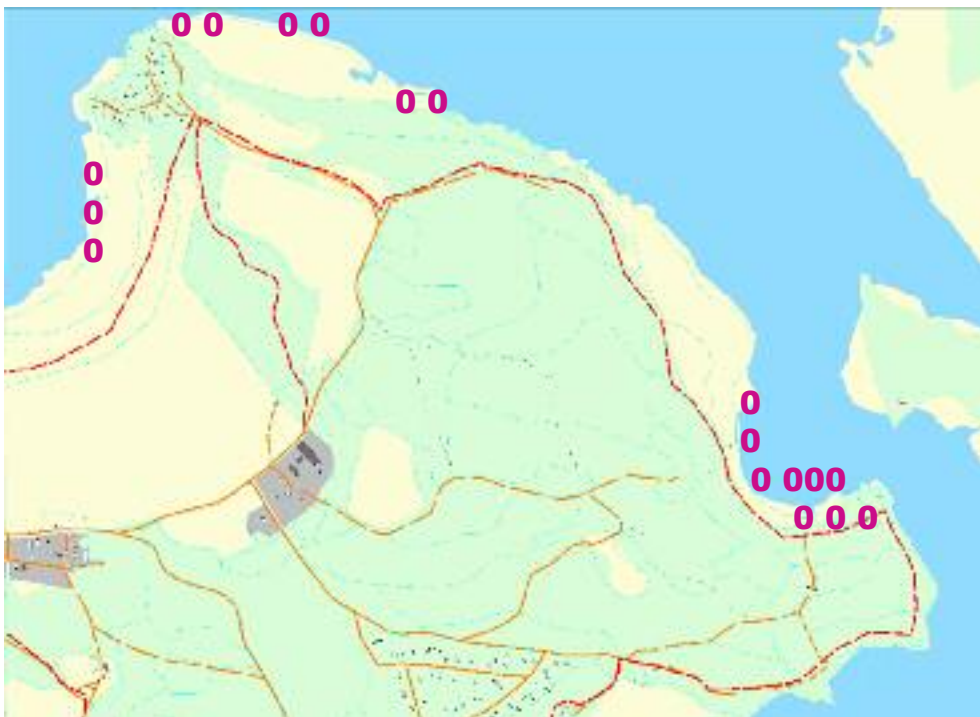
Figur 46. Dubbeltrast 4 revir.

## Sävsångare



Figur 47. Sävsångare 1 revir.

## Rörsångare



Figur 48. Rörsångare 18 revir.

## Trastsångare (NT)



Figur 49. Trastsångare 1 revir.

## Härmsångare



Figur 50. Härmsångare 10 revir.



## Ärtsångare



Figur 51. Ärtsångare 2 revir.

## Törnsångare



Figur 52. Törnsångare 1 revir.



## Trädgårdssångare



Figur 53. Trädgårdssångare 15 revir.

## Svarthätta



Figur 54. Svarthätta 28 revir.

## Grönsångare



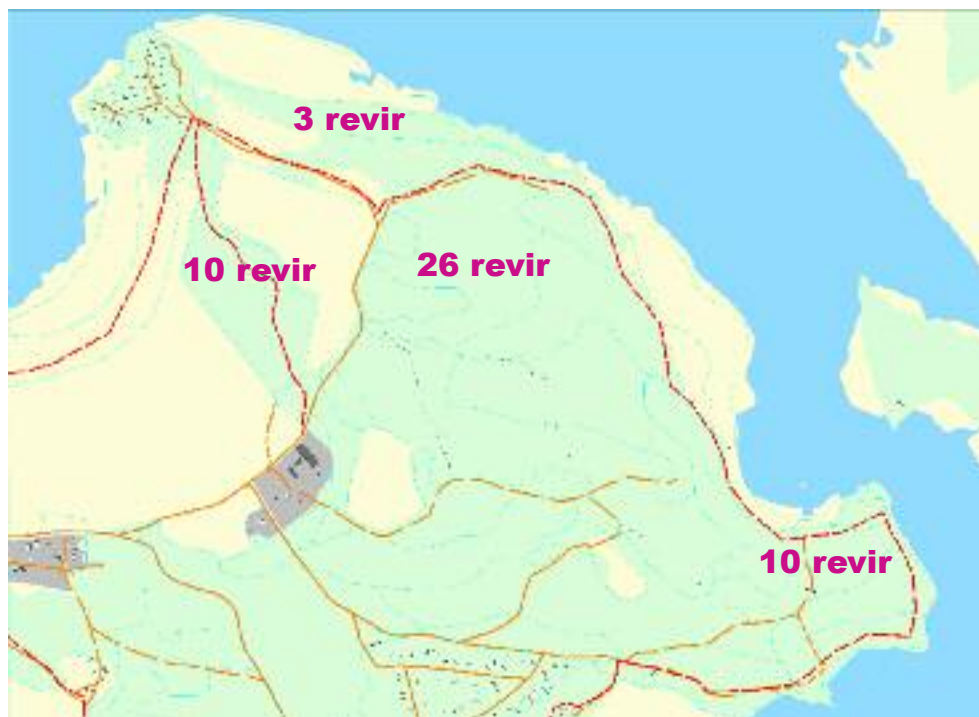
Figur 55. Grönsångare 20 revir.

## Gransångare



Figur 56. Gransångare 2 revir.

## Lövsångare



Figur 57. Lövsångare 49 revir.

## Kungsfågel



Figur 58. Kungsfågel 15 revir.



## Grå flugsnappare



Figur 59. Grå flugsnappare 4 revir.

## Mindre flugsnappare (NT)



Figur 60. Mindre flugsnappare 1 revir.



## Svartvit flugsnappare



Figur 61. Svartvit flugsnappare 9 revir.

## Skäggmes



Figur 62. Skäggmes 2 revir.

## Stjærtmes



Figur 63. Stjærtmes 3 revir.

## Entita



Figur 64. Entita 8 revir.

## Talltita



Figur 65. Talltita 5 revir.

## Tofsmes



Figur 66. Tofsmes 4 revir.



## Svartmes



Figur 67. Svartmes 8 revir.

## Blåmes



Figur 68. Blåmes 24 revir.



## Talgoxe



Figur 69. Talgoxe 32 revir.

## Nötväcka



Figur 70. Nötväcka 8 revir.

## Trädkrypare



Figur 71. Trädkrypare 7 revir.

## Törnskata



Figur 72. Törnskata 1 revir.

## Nötskrika



Figur 73. Nötskrika 4 revir.

## Nötkråka (NT)



Figur 74. Nötkråka 1 revir.



## Kråka



Figur 75. Kråka 1 revir.

## Korp



Figur 76. Korp 1 revir.



## Stare



Figur 77. Stare 7 revir.

## Bofink



Figur 78. Bofink 70 revir.

## Grönfink



Figur 79. Grönfink 7 revir.

## Grönsiska



Figur 80. Grönsiska 22 revir.

## Mindre korsnäbb



Figur 81. Mindre korsnäbb 9 revir.

## Större korsnäbb



Figur 82. Större korsnäbb 3 revir.



## Rosenfink (vu)



Figur 83. Rosenfink 4 revir.

## Domherre



Figur 84. Domherre 4 revir.



## Stenknäck



Figur 85. Stenknäck 8 revir.

## Gulsparrv



Figur 86. Gulsparrv 9 revir.

## Sävspärvarv



Figur 87. Sävspärvarv 6 revir.



Fågelföreningen Tärnan  
Nyköping/Oxelösund

**Sammanställningen utförd i juli 2010 av Jan Gustafsson.**